

gebooren, gelijk van den geen, die in gevaer van schipbreuk sijnde onse L. Vrouw voor syne behoudenis een wassen-kaers beloofde, soo groot als de mast van 't schip ende daerna voor den dagh quam met een kaersken niet dikker dan een vinger."

Het handschrift zelf, dat in het archief der provincie Utrecht gevonden wordt, is gebonden in eene verzameling van verschillende acten, betreffende de regering van David van Bourgondie, bisschop van Utrecht, en is blijkbaar door een' tijdgenoot geschreven; het eenig uitwendig bewijs van echtheid, dat wij aan hetzelfde hebben kunnen bespeuren. De wijze, waarop het blad papier vroeger gevouwen was, brengt ons op de gedachte, dat het als een brief herwaarts is gezonden. Misschien wel aan den abt van St. Paulus alhier. Deze abdij bezat vele goederen in de Betuwe, en kon, al ware het enkel uit een financieel belang, geenszins onverschillig zijn, hoe het met de rust van Gelderland gesteld was. Wij geven evenwel dit vermoeden voor een beter, en erkennen gaarne, dat het geen anderen grond heeft, dan dat het opschrift geschreven is door de hand van iemand, die in het midden der 16. eeuw allerhande stukken voor de abdij ten papiere bragt.

Vanden strijdt die Hertoch Adolph van Gelre wan tegens den Hertoch van Cleve, by Straslen, aender lantweren nae Wachtendonck etc.

Item inden jair onss heren mcccc ende lxxviii, op Sinte Jans aevent nativitatis toe middensoemer, hefft de hoegebaeren doirluchtige vermoege Furst ende Here, Heer Adolph Hertoge van Gelre ende van Guylich, ende Greve van Zutphen, gestreden ende gewonnen tegen den hoegebaeren Fursten Herren Johan, Hertoge van Cleve ende Grave van der Maercke, synen Oehem.

Op ter thien duesent Marteler dach, dat is des daeges hyr to voeren, is de Hertoge van Cleve mitten synen aevergedraefft to Straelen, ende is soe des nachts mit en deel waegenen voir Wachtendonck gekomen, ende hefft dat wat gespysset. Des is mijn gnedigen Here Hertoge van Gelre voirsz. wair geworden, ende syne gnaden legghen te Straelen, ende sijn den Hertoghen van Cleve en tegen gedraeft opten gaete vander lautweren, daer se doir gebracken woir. Item mijn gen. Here Hertoge van Gelre etc. hadde by sick vi^e. perde ende was staerck vi^m. to voet, ende en hadde nymant vyt den lande van Zutpfeh te voete noch te perde, noch nymant vyt Veluwen, dan de Rueteren van Waegeningen, dan alleyne de van Nymmegen, Venloe, Goch, Gelre ende dat landtvolck daer baeven. De Hertoge van Cleve was wall staerck baeven xxiii^e. perde ende v^m. te voet. Vmbtrynt v. uren des morgens is mijn gnedigen Here Hertoge van Gelre mitten synen by den gaete gekomen ende hebben dat begrepen, oer ordinancy gemaekt daer den Hertoge van Cleve troestliken te weren, ende hem te wederstaen off mit hem to stryden. Aldus is de Hertoge van Cleve mitten synen mit voell tromppetten ende clærretten, de he by sich hadde, des gewair gewoirden, ende hefft op laeten trumpen, ende hefft sick daer nae gestalt mit mynen gnedigen heren Hertogen van Gelre ende tegen syne gnaeden te stryden. Ende die Cleefschē hielden daer oer beraet, maeckten opsaet ende sloegen yerst Ritteren tot eynen groeten getall. Mijn gnedigen here Hertoge van Gelre sloech oick Ritteren licht tot x toe. Ende mijn gnedigen here Hertoch Rubrecht van Beyerē, Eirtzbisschop to Colne schickten mynen gen. Heren van Gelre ommetrynt i^{re} perde uit Kempen toe baeten, eer men street; ende de van Nuyss en ander saeten mijns Heren van Colne ende he selven mitten lyve bleiff to Kempen, want se beducht weren dat Hertoge van Cleve daer ingetast solde hebben.

Item de Ritteren vanden Gelderschen gewoirden sijn Her Evert van Wilp, Her Otto vanden Bylandt, Her Jan van Rossem, Her Jan vanden Donck, Her Geryt van Vloedorp des Erffvaigtsz soen van Ruremonde, Her Jan Schinck van Myddeggen, Heer Jan van Boitbergen, Erffman slands van Gelre, Her Jan van Eyll Beerntz., Her Elbert van Eyll, Her Reyner van Broickhuesen, Her Rynolt Here tot Oy, Her Derick vander Horst vyt der vest, de was Ritmeister vanden heer mijns gne. Heren, ende bestelden dat velt, ende sachte, doe men de strijtbussen to gelacht hadde, ende de Gelres geteykent weren, die opsæt gemaickt was ende de wympelen ende bannieren van beyden zyden ontwunden weren, ende doe mijn gnedige heeren Hertogen van Gelre selven te voet afgestaen was by synen ritteren ende knechten, burgeren ende ondersaeten, ende stonden daer ende weren des strijtz wachtende:

»Mijn lieve vrunde! Die Cleefschē zullen mit oeren trompetten ende clærretten ende mit groeten geruchte angaen: daer en laet u nyet an liggen, elck stae op syne stat, ende doe dat hem bevaelen is. Wi sullen mitter hulpe Gaitz ende sijnre lieve moeder, dat onse loeze is, huden toe daege eer ende guet verwerven!"¹⁾

Item mijn gnedigen Here sloech oick Ritteren inden Colschen hoep, ende nemelick den oeversten van den Bucken etc.

Item de wympell was bevaelen Heren Scheiffairt, de bleiff doet, ende was nu oick Ritter geslaegen, de waert mit eynre bussen doirt hoeft geschaeten. Den wympell kreech doe voort vyt synre hant Her Gerit van Vloedorp, die oick nu Ritter geslagen is.

Item dat Bannyer was bevaelen Heren Thyss van Eyll, de waert geschaeten haeven doir beyde syne been, ende stont

1) *Ter zijde staat:* Onse lieve vrouw was der Gelderschen loeze ende geteykent mit eykenen loeve.

nochtant wall zy eyu vierdell van eyn uyr, ende bleiff doet. Doe kreech hem Her Otto vanden Bylandt.

Aldus treden de Cleefschē yerstwerff mit groeten geruchte an, ende leden groeten schaeden an doden ende gevangen ende gewonden. Ze treden aff ende bedaerden sick, ende qwemen anderwerff weder an, ende streden, ende dese anderde reyse dat was de schaerpste. Doe bleyff Her Thijss, Her Scheiffairt, Jan de Rijcke, Burgermeister, doet, ende x off xii vanden voetvolck. De Cleefschē treden doe noch aff ende bedaerden sich, ende qwemen derdewerff weder an, ende streden echter, ende lieten noch veel doeden, gevangen ende gewonden, ende lieten wel l off lx liggen inden velden doe se geruempt weren, de noch te Straelen ende anders waer begraeven sijn.

Item doe de derde anganck ende antraet geschiet was, doe lyeten de Cleefschē achter drie wympell, met naemen des Heren van Cleve, der stad van Zoest ende der stat van Wezell, ende noch meer andere kleyure stede wympel, ende vloen mit oeren bannyer achter rugge. Oer wympell was hem afgewonnen, ende dat steyt to Venloe inder kircken, dat was bevaelen Heren Jan van Strunckt, die nu ander Cleefsch zijt Ritter geslaegen was, ende is gevangen to Straelen. Doe quam mijn here von Colne mit synen bannyer ende wimpell hier andruckene op eynen berch, ende voirt nae mynen gnedigen Heren, en hadde by sich eynen schoenen gewaependen hoep van burgeren van Nuyss, Kempen, Oirdingen ende landtvolck. Doe de Cleefschē dat zaeghen gaeven se den rugge, ende woirden vluchtich nae den lande van Berggen ende voirt nae den lande van Guylich, ende men zecht die Hertoge van Cleve is noch mit synen volcke to Gladbach off dair omtrent. Mer de Colschen en qwemen nye by den strijdt, vijtgenoemen de ii^e perde, de voir by mynen gnedigen Heren geschickt weren, ende den yss mijn gnedigen here van Colne wall mit viii^e perden nae geyaegēt.

Her Derick vander Horst uyt den vest ende Her Jan van Rossem sijn oick mit mijns gnedigen Heren rueteren, de wachafftlic weren, mede na geyaeght. Soc mijn gnedige Here to male voele gewonden gelaeten hefft, als to mercken steyt. Mijn gnedige here Hertoge van Gelre is selven gewondt in sijn been, beneden den oickell, myt cynen pijll doir sijn been, ende opten arm. Mer syne Gnaeden en laeten daer gyn ryden noch gaen omme, dan de meister en will nyet dat he hem te vroe reppe.

Item de Cleefschen hedden altevoel meer volcks dan die Gelreschen.

Item de Rytmeister van Udem de is gevangen, Her Willem van Lymberch ende sijn broeder Joncker Derick, ende sijn to Straelen; Joncker Derick moit Johan van Kell van scout op de been helpen ende wernen, ende dair omme heft he dach ende is to Cleve. De ander Ritmeister van Udem, de Greve van Nuwennaer, Here to Alphen, is doet; de Greve van Rouckel is doet. Item de een Ritmeister van Gennep, Johan vander Horst, is doet; de ander, Her Johan van Strunck, is gevangen. Die Ritmeister van Kranenborch, Her Jan van Rachede, is doet; Derick vander Horst, de amptman aldair, is gevangen. Aldus sijn de Cleefsche Ritmeistere vaste doet off gevangen.

Item voirt sijn daer gevangen de ick hebbe hoeren noemen, eynde van Pallant, ende eynde van Houpes, Guylicher; de weren beyde Rittere geslaegen; Her Thonys Schuet, eynde Westerwailder; Her Frederick van Modersbergh; eynde Valkenberggier; Her Hans van Ynsberger, haevemeister des Bisschops van Tryer; dese weren alle mitten pantheren den Hertoge van Cleve gedient. Der Vernenborchscher is oick voele gevangen, de pantzheren weren wall mit duesent perden gedyent. Item van haeflueden vyt den Sticht van Munster, Henrick Drost; vyt den lande vander Maercke, eynde van den Reke; vyt den lande van Cleve, Henrick van Os-

senbrug; van Embrick; Sander van den Empell, Reynken van Holthuesen, Her Bernt van Oy, Derick ten Hoeven Gysbertsz., ter Hoeven, van Arnhem.

Item van daege to daegen wurd't der vast meer gevangen, doch mijn gnedige Her hadde op sunte Johans dach wal in^e gevangen, daer meer dan vijftich Ritteren ende knechte mede weren. — Wat synt gevangen is off wat noch vander naejacht, ende eer de Hertoge van Cleve to huyss kumpt, geschien wil, en weet men nyet.

Dit mach men voirt seggen van eynen de gevangen is, ende hefft mede inden strijt geweest ende hefft dit alles geseyn, die gevangen, dat meeste deell van den Ritteren ende knechten by der handt gehadt. Ende mijn gnedige here Hertoge van Gelre en hefft gyne gevangenen gelaten; want syne gnaden mitten synen alletijt opter wailstat bleven, dat velt behielden ende de andere vluchtich wurden.

Item van Joncker Frederick van Egmond't en weet men eyntlix nyet, dan Her Willem van Lymborch, die leegt to Stralen ende is gewondt, de secht, de hefft oen voir hem henne seyn draegen; weer he gevangen off gewondt was en wiste he nyet, mer he was Ritter geslaegen, ende was mede inden anganck.

Deze victorie hefft onse lieve here Got van baeven gegeven, anders weert onmoegelick geweest, daer om he gebenedijt, geleufft, geërt moit sijn, ende alle de x^m. marteler ende alle heiligen, nu ende inder ewicheit, Amen.

Dit allet hefft eyn schiltbuertich man, de gefangen is, geseyn, gehoirt ende is hyr mede aever ende aen geweest. Daer omme mach ment vryeliken nae seggen; he wils staen ende de waerheit zall doch wall blyken.

Archief der vijf kapittelen. Vervolg van den Inventaris, door den heer A. M. C van Asch van Wijck.

1508. 1 Aug. Rudolf, prins van Anhalt, kapitein-generaal, meldt aan de 3 staten van Utrecht, dat hij den bis-